

DATOS IDENTIFICATIVOS

Didáctica das ciencias sociais

Materia	Didáctica das ciencias sociais			
Código	P02G120V01503			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Moragón Arias, María Pilar			
Profesorado	Moragón Arias, María Pilar			
Correo-e	mariapilarmoragon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia consiste en ensinar aos futuros Mestres a introducir aos nenos no coñecemento das distintas Ciencias Sociais que compoñen os contidos do *DCB para a Educación Primaria, así como a recoñecer as dificultades de aprendizaxe dos distintos conceptos e nocións relacionados coas Ciencias Sociais.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais

C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
C32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais
C33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C37	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer e assimilar os principios básicos das Ciencias Sociais e a contido da área	A1 A2	B1 B3	C31 C32 C33 C48	D1 D3 D6 D17
Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais en Primaria	A1 A4	B1 B6 B8	C14 C23 C32 C34	D3 D13 D14 D23
Integrar o estudo histórico e xeográfico para comprender as relacións da sociedade co seu medio	A1 A3 A5	B1 B5 B8 B9	C14 C29 C31 C32 C33 C35	D1 D2 D3 D13 D14
Comprender o desenvolvemento e a evolución das nocións espaciais, temporais e da historia da arte nos nenos e os problemas que expón a súa aprendizaxe	A1 A3 A4	B1 B4 B7 B9	C13 C23 C32 C35	D1 D2 D7 D13 D15 D20
Deseñar programacións e materiais para a área de Ciencias Sociais en Primaria	A1 A3 A4	B8 B9 B10 B11	C13 C32 C33 C34 C37	D2 D3 D5 D8 D9 D13 D16 D18 D23

Contidos

Tema

1. BLOQUE 1. A construción dos conceptos e nocións para o coñecemento das Ciencias Sociais	Desenvolvemento e evolución das nocións espaciais Desenvolvemento e evolución das nocións temporais Tratamento didáctico da obra de arte
2. BLOQUE 2. Epistemoloxía e contido da área de Ciencias Sociais	Introdución ás Ciencias Sociais Concepto e trazos que as caracterizan Cales son as Ciencias Sociais?: definicións específicas As Ciencias Sociais na Escola: contidos
3. BLOQUE 3. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos da área	Elementos para a programación didáctica nas Ciencias Sociais Actividades para a Didáctica das Ciencias Sociais Elaboración e defensa dunha Unidade Didáctica en Coñecemento do Medio

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	22.5	45
Traballos de aula	10	15	25
Traballos tutelados	10	28	38
Titoría en grupo	2	5	7
Presentacións/exposicións	1	10	11
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	5	15	20
Outras	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Traballos de aula	Comentario de textos, debates guiados
Traballos tutelados	Elaboración en grupo dunha Unidade Didáctica da área de Ciencias Sociais
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas e orientación sobre os conceptos, traballos de aula e traballos tutelados
Presentacións/exposicións	Presentación, defensa e debate por parte do grupo da Unidade Didáctica elixidas

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo
Presentacións/exposicións	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballos de aula	Comentarios de texto, participación en debates, propostas... Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e assimilar os principios básicos das Ciencias Sociais e a contido da área - Integrar o estudo histórico e xeográfico para comprender as relacións da sociedade co seu medio	15	A3 B3 C13 D1 B6 C23 D3 C34 D13 C35 D14 C48 D15
Traballos tutelados	Realización en grupo da Unidade Didáctica seleccionada. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Diseñar programacións e materiais para a área de Ciencias Sociais en Primaria	15	A2 B4 C13 D2 A3 B10 C29 D3 C37 D9 D16 D17 D18

Presentacións/exposicións	Presentación e defensa da Unidade Didáctica Seleccionada. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Diseñar programacións e materiais para a área de Ciencias Sociais en Primaria	15	A4 B4 B10 B11	C37 D2 D3 D5 D6 D8 D18		
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Unha proba teórica sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e asimilar os principios básicos das Ciencias Sociais e a contido da área - Coñecer o *currículo escolar das Ciencias Sociais en Primaria - Comprender o desenvolvemento e a evolución das nocións espaciais, temporais e da historia da arte nos nenos e os problemas que expón a súa aprendizaxe	50	A1 A4 A5	B1 B8 B9	C31 C32 C33	D1 D3 D7 D20
Outras	Asistencia e participación activa nas actividades da aula. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Integrar o estudo histórico e xeográfico para comprender as relacións da sociedade co seu medio	5	A1	B5 B7	C14 C23 C34	D14 D16 D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia na primeira convocatoria (abril-maio), o alumnado que asista regularmente a clase deberá superar unha proba teórica sobre os conceptos básicos e os contidos do temario (exame final), así como realizar os traballos de aula e tutelados propostos. En caso de non asistir e non realizar as actividades, faranse no exame final (oficial), na segunda convocatoria (xullo) ou nas convocatorias extraordinarias. As notas das actividades das clases B, e a nota da Unidade Didáctica, no caso de que se realizasen na aula, conservaranse na segunda convocatoria (xullo) e nas convocatorias extraordinarias. Quen non as hai realizado, deberá facelas para superar a materia

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

TREPAT, C. y COMES, P. (2000): *El tiempo y el espacio en la Didáctica de las Ciencias Sociales*. Barcelona, Graò.

HERNÁNDEZ CARDONA, F.X. (2002): *Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*. Barcelona, Graò.

DOMÍNGUEZ GARRIDO, M.C. (2004): *Didáctica de las Ciencias Sociales*. Madrid, Pearson Educación.

- GARCÍA RUIZ, A.L. (2003): *El conocimiento del medio y su enseñanza práctica en la Educación Primaria*. Granada, Natívola.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

- ANDRÉ, Y. y otros (1989): *Representer l'espace. L'imaginaire spatial à l'école*. París, Anthropos.

- ARAGONÉS, J.I. y otros (1988): *Experiencias del niño en su entorno urbano*. Madrid, MOPU.

- ARAMBURU ORDOZGOITI, F. (2000): *Medio ambiente y educación*. Madrid, Síntesis.

- ÁVILA RUIZ, R.M. (2000): *Las concepciones de los alumnos sobre la obra de arte y sus implicaciones didácticas*, en *Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 23, enero, pp. 77-87.

- ÁVILA RUIZ, R.M. (2001): *Historia del Arte, enseñanza y profesores*. Sevilla, Díada.

- BAIGORRI, J. y otros (1985): *Elementos para una Didáctica de las Ciencias Sociales*. Salamanca, ICE de la Universidad de Salamanca.

- BATLLORI, R. y CASAS, M. (2000): *El conflicto y la diferenciación. Conceptos clave en la enseñanza de las ciencias sociales*. Lleida, Milenio.

- BEANE, J.A. (2005): *La integración del currículo. El diseño del núcleo de la educación democrática*. Madrid, Morata.

- BELLVER, F. (2000): *¿Cómo enseñar Historia? El tiempo en la enseñanza de la Historia*, en *Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 24, abril, pp. 98-106.

- BENEJAM, P. y otros (2000): *La justificación y la argumentación en la enseñanza de las Ciencias Sociales*, en *Iber*.

Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia, Barcelona, Graò Educación,, nº 28, abril, pp. 57-68.

- BENEJAM, P. y otros (2001): *Las ciencias sociales: concepciones y procedimientos*. Barcelona, Graò.

- BENEJAM, P. y PAGÈS, J. (coords.) (1997): *Enseñar y aprender ciencias sociales, geografía e historia en la educación secundaria*. Barcelona, ICE/Horsori.

- BENEJAM, P. y otros (2000): *La selección de conceptos clave disciplinares en la enseñanza de las ciencias sociales*, en BATLLORI, R. y CASAS, R.: *El conflicto y la diferenciación. Conceptos clave en la enseñanza de las ciencias sociales*, Lleida, Milenio.

- BESALÚ, X (2002): *Diversidad cultural y educación*. Madrid, Síntesis.

- VVAA (2001): *El museo y el patrimonio en la didáctica de las Ciencias Sociales*. Huelva, Universidad de Huelva.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia: Historia do presente/P02G120V01203

Xeografía/P02G120V01305
